

**Středisko volného času,
Ostrava-Moravská Ostrava,
příspěvková organizace**

Minimální preventivní program (Účinnost od 1.9.2021)

Zřizovatel: Statutární město Ostrava

Zpracovala: Mgr. Milada Božeková, ředitelka

Minimální preventivní program vychází z Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., v platném znění ve smyslu následných legislativních změn.

1. Cíl programu:

Cílem tohoto minimálního preventivního programu je připravit podmínky pro účinnou prevenci sociálně-patologických jevů, tj. projevů rizikového chování. SVČ na základě svého poslání usiluje o to, být otevřeným a bezpečným místem pro děti, mládež i dospělé, které nabízí nejen příjemný a podnětný prostor, ale také čas pro vznik a udržování pozitivních mezilidských vztahů, a dostatek pobídek pro zájmové vzdělávání.

Principem primární prevence rizikového chování je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.

Jedná se o oblast zabývající se prioritně předcházením rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedíí i sociálních sítí,
- násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie,
- homofobie,
- záškoláctví,
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů,
- spektrum poruch příjmu potravy,
- negativní působení sekt a jiných závadových skupin,
- sexuální rizikové chování, s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech,
- nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Záměrem SVČ je dlouhodobé působení v těchto oblastech:

1) Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o:

- všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován
- rozsah problému nebo rizika,
- selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt
- rizikového chování,
- indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán,
- vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině a ve škole nebo s vrstevníky.

2) Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Dlouhodobé cíle SVČ v oblasti prevence rizikového chování:

- Všechna pracoviště SVČ jsou otevřenými a bezpečnými místy pro klienty i zaměstnance.
- Zájmové vzdělávání i volnočasová aktivity v SVČ probíhají v přátelské a pozitivní atmosféře.
- Vztahy mezi zaměstnanci SVČ a klienty jsou založeny na vzájemné úctě, slušnosti, toleranci a otevřené komunikaci.
- Ve všech činnostech jsou dodržována lidská práva a povinnosti.
- Činnosti SVČ podporují zdravý životní styl.

2. Realizace programu:

1. Prostředí SVČ

V budově SVČ průběžně vytváříme příjemné, bezpečné a podnětné prostředí. Chceme vytvářet ideální podmínky pro neformální vzdělávání. Vytváříme inspirativní prostředí vybavené řadou pomůcek, knih, her, materiálů, přístrojů, nástrojů aj. tak, aby poskytovalo množství kvalitních podnětů pro organizovaně i spontánně prožitý volný čas.

2. Obecné zásady našich aktivit

- vedení k aktivnímu zdravému životnímu stylu,
- vytváření optimálních podmínek pro vzdělávání,
- vytváření neformálního a na důvěře založeného vztahu mezi dítětem a pedagogem,
- sledování vývojových a individuálních potřeb dětí a snaha přizpůsobovat se jim,
- posilování sebeúcty dětí,
- podpora dětí v překonávání problémů a zátěžových situací,
- rozlišování hierarchie hodnot,
- vytváření úzkého kontaktu mezi SVČ a rodiči.

3. Konkrétní aktivity na eliminaci sociálně-patologických jevů

1) V oblasti rizikového chování:

- **Sledování záškoláctví:** Sledujeme docházku i přesto, že činnost je na základě zájmu a v podstatě dobrovolná. Žádáme rodiče o omlouvání telefonicky nebo písemně (email). I z hlediska bezpečí dětí aktivně spolupracujeme s rodiči.
- **Šikana a projevy agrese**
  - V případě výskytu podezření na šikanu, postupujeme citlivě vůči oběti, v souladu s metodikou MŠMT. Spolupracujeme s odborníky, popř. i nestátními organizacemi, zabývajícími se prevencí šikanování (kriminalisté pro mládež, sociální kurátor apod.). Problém šikanování je široký – jedinci zrají a vyspívají,

socializují se, především prostřednictvím společenských vzorců, se kterými se setkávají dennodenně a které je obklopují. Snažíme se, abychom v SVČ a při našich aktivitách vytvářeli vlídné a bezpečné prostředí, které by děti vnímaly jako normu a inspiraci, ve které agresivní chování nemá své místo.

- Jakékoliv náznaky šikany jsou vnímány jako chování a jednání zcela nepřijatelné, a to v jakékoliv podobě, od kterékoliv osoby, vůči komukoliv.

- **Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě**

- Ve všech našich činnostech dbáme na bezpečnost, informujeme účastníky o vystavování se nepřiměřenému riziku při sportu, ohrožování nejen sebe sama, ale i dalších osob, svého i cizího majetku.

- **Rasismus a xenofobie**

- Netolerujeme jakékoliv náznaky rasismu a antisemitismu. Vysvětlujeme nutnost tolerance pro soužití národů, národnostních menšin a lidí různého náboženského vyznání. Tomu odpovídající společné aktivity, popř. projekty. V našich kroužcích, akcích i na táborech vítáme příslušníky menšin.

- **Sexuální rizikové chování**

- Motivujeme děti k vytváření zdravých postojů v oblasti informací o sexu, pornografii a násilí. I ke schopnosti kriticky nahlížet tyto informace a dovednosti odmítnout situace, které je ohrožují, např. přístupem ke vhodné literatuře, diskusemi v rámci kroužků apod.

- **Závislosti**

- V průběhu aktivit zmiňujeme problematiku nejenom zakázaných drog, ale i volných drog (alkohol a tabák), zaměřujeme se i na běžně dostupné těkavé látky (lepidla, plyny, aerosoly), pozornost věnujeme i zneužívání léků. Poskytujeme rodičům i dětem základní informace týkající se drog, včetně postojů SVČ k protidrogové problematice. Zajišťujeme v případě potřeby poradenskou službu specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro studenty, rodiče a pedagogy.
- V případě zjištění rizik spolupracujeme s Renarkonem o.p.s. v Ostravě.

- **Problémy spojené se syndromem týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte**
  - V případě podezření na riziko nevhodného chování k dítěti aktivně spolupracujeme s OSPOD, popř. dalšími orgány činnými v trestním řízení.
  - Při rozpoznání daného problému zajistíme včasné intervence zejména v případech: domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže.

2) V oblasti aktivního zdravého životního stylu:

- Snažíme se o formování pozitivních postojů a vytváření pozitivního sociálního prostředí a vazeb. Ke zdravému životnímu stylu patří schopnost komunikace, schopnost vytvářet přátelské vazby, asertivní dovednosti, schopnost tolerance, empatie, solidárnost, nenásilné zvládání konfliktů, zvládání úzkosti, zvládání stresu, schopnost odpočívat.
- Organizujeme aktivity, které toto podporují a rozvíjejí. Zaměřujeme se na pohybové aktivity, pohyb a pobyt v přírodě. Organizujeme semináře na posílení fyzické i psychické odolnosti dětí i dospělých. Organizujeme aktivity pro děti i mládež, ale neustále rozšiřujeme i nabídku prarodinných aktivit.
- Aktivity pro rodiče a veřejnost:
  - informace o zdravém aktivním životním stylu, prarodinné aktivity,
  - informační nástěnka,
  - informace pro rodiče na webu včetně odkazů na užitečné internetové stránky a literaturu,
  - komunitní setkávání.

Tipy pro rodiče na užitečné webové stránky a literaturu týkající se primární prevence:

- www.prevence-info.cz
- www.drogy.cz
- www.podaneruce.cz
- www.remarkon.cz
- OSPOD: www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi/oddeleni-socialne-pravni-ochrany-deti

3. Tvorba, zavádění do praxe a spolupráce

Tvorba a seznámení s programem:

- S vytvořením programu jsou seznámeni všichni externí i interní pedagogičtí pracovníci, a to prostřednictvím pedagogických porad, emailové korespondence a nástěnky věnované protidrogové prevenci.
- Ostatní pracovníci SVČ jsou rovněž s tímto programem seznámeni a v rámci svých možností působí kladným příkladem na děti.
- Minimální preventivní program je umístěn na nástěnce věnované této problematice.

Uvádění do praxe:

- Většina pedagogů i externích pracovníků spolupracuje na realizaci MPP v rámci různých forem trávení volného času, které jsou dle ŠVP v SVČ realizovány.
- Spolupráce probíhá na základě informací od pedagogů škol, kteří jsou zároveň externími pracovníky organizace, dále komunikace mezi pracovníky navzájem. Informace se k nám dostávají také na základě důvěry dětí ke svým vedoucím jednotlivých kroužků.
- Spolupráce a výměna informací probíhá s rodiči a zákonnými zástupci našich klientů.
- Úzce spolupracuje s městem Ostrava, zřizovatelem organizace, školami, školskými zařízeními a dále četnými partnery naší organizace.

Závěrečné ustanovení:

- Minimální preventivní program byl sestaven s pomocí vedoucích pracovníků organizace a projednán na poradě zaměstnanců dne 30.8. 2021.

Příloha programu:

- Příloha č.6 Metodického dokumentu MŠMT k primární prevenci rizikového chování.

V Ostravě, dne 23.08.2021

Zpracovala: Mgr. Milada Božeková, ředitelka SVČ